

งานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับสามัญ โดยให้มีการสอนในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 มาจนถึงปี พ.ศ.2518 การเรียนการสอนวิชานี้ก็ยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรได้วางไว้เท่าที่ควร อาจกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วประสบความล้มเหลว ในหลักสูตร พ.ศ.2503 ซึ่งกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับในชั้นประถมปลายและมัธยมศึกษาชั้น ใ้กระบุงค่มุงหมายโดยท่วไปไว้อย่างกว้าง ๆ คือ ใ้หนักเรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษในแง่ที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารติดต่อกับต่างประเทศ เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิทยาการเพิ่มเติม และเป็นพื้นฐานที่จะไปเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป สำหรับจุดมุ่งหมายเฉพาะนั้นก็คือ ใ้เด็กใ้มีความรู้ในทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ใ้เหมาะกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน จากความล้มเหลวทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหลักสูตรพุทธศักราช 2503 จึงใ้มีการวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลวนั้น พบปัญหาสำคัญ 3 ข้อคือ คุณภาพของครู คุณภาพของตำราเรียน และจำนวนนักเรียนในชั้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีสอนเพื่อจะใ้ทำการสอนใ้ผลดีที่สุด และมีความหมายต่อผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ใ้

แนวคิใ้ใหม่ในวิธีสอนโดยสรุปมีดังนี้คือ มุงใ้ผู้เรียนใ้ภาษาใ้ใ้อย่างแท้จริงตั้งแต่ต้นในสถานการณใ้จริงหรือสถานการณใ้จำลอง ใ้ใ้ผู้เรียนเกิดการเรียนรูใ้ ซึ่งผู้เรียนแสดงออกโดยการแสดงพฤติกรรม การเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเรียนการสอนใ้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการฝึก และใ้ใ้หนักเรียนใ้ใ้ใ้ภาษา ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคน และเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษา (สุใ้ไร พงษทองเจริวใ้ 2525:29) แนวความคิดทางการสอนใ้ใ้ต่างไปจากเดิมอย่างมากมายคือ การเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการสอนเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach) ใ้ผู้เรียนและกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง หลักการใ้ใ้ใ้ ๆ ที่พอสรุปใ้ใ้คือ ปริมาณของเนื้อหาที่นักเรียนเรียนใ้ใ้ ไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการใ้ใ้ภาษาที่ตน

เรียนมาได้อย่างแท้จริง และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ ในการสอนถือว่านักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกและใช้ภาษา ครูมีหน้าที่ในการจัดกลุ่มและป้องกันให้แต่ละกลุ่มทำ การเรียนการสอนดำเนินไปโดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน นักเรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อสอบถามเรื่องราวที่ต้องการทราบ หรือเพื่อแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ครูมีบทบาทในฐานะผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้ให้คำอธิบายว่าในกิจกรรมนั้น ๆ นักเรียนจะต้องทำอะไรบ้าง และเป็นผู้แนะในการฝึกภาษา ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนจะแสดงออกได้ด้วยการที่นักเรียนเข้าใจความหมายของภาษา และความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างทัน่วงที มิใช่แต่เพียงสามารถตอบคำถามในข้อสอบได้อย่างถูกต้องเท่านั้น (กรมวิชาการ 2525:15)

แต่เดิมการสอนภาษาอังกฤษนั้นครูเป็นศูนย์กลางการเรียนและมีบทบาทสำคัญแต่เพียงผู้เดียว ทำให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะของการสื่อสารทางเดียว (One Way Communication) ทำให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่าย และเกิดทัศนคติที่ไม่ดีในการเรียน การที่ครูมีบทบาทสำคัญในการสอน รวมทั้งเลือกวิธีสอนด้วยตนเองโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือจับกลุ่มสนทนา ทำให้การเรียนการสอนประสบความล้มเหลว และขาดในส่วนที่เรียกว่า การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วม (Participatory Education) ด้วยเหตุนี้ ในปัจจุบันจึงมีนักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาหลายท่านเห็นพ้องต้องกันในเรื่องการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนโดยมีแนวคิดที่ว่าครูควรทำตัวเป็นผู้ให้คำแนะนำ (Counsellor) หรือแนะแนวทาง (Guide) เท่านั้น ในห้องเรียนที่มีลักษณะดังกล่าว นักเรียนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และจากการศึกษาเกี่ยวกับการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้นพบว่า มีการสอนใหม่ ๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหลายรูปแบบ เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน (Learning Center) ระบบการสอนไม่แบ่งชั้น (Nongraded Education) การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) และการสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) เป็นต้น

เนื่องจากผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ของเพื่อนต่อเพื่อนในการช่วยเหลือกันในเรื่องการเรียนรู้ จึงจะเน้นเฉพาะแนวการสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอนเท่านั้น

การสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอน

การเรียนการสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอนเป็นการสอนที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายบทบาทในการสอน และแนวคิดเกี่ยวกับการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การให้เพื่อนช่วยสอนนั้นมีได้หมายถึงการให้นักเรียนมายืนหน้าชั้น แล้วทำหน้าที่สอนทุกอย่างแทนครู แต่หมายถึงการให้นักเรียนสอนเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ และให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกันและกัน

อลิซาเบท แอน เซอเรีย (Elizabeth Ann Hurley 1983:694-A) ได้ให้ความหมายของการสอนวิธีนี้ว่า เป็นยุทธวิธีในการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการสับเปลี่ยนบทบาทของครูและนักเรียน และประโยชน์ที่ได้รับคือ การเรียนรู้ซึ่งเกิดจากแรงกระตุ้นภายในนักเรียนผู้สอน ขณะทำการสอน และในนักเรียนผู้เรียนโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

โจนส์ คอย เอ โรม (Jones, Coy Aa Rom 1982:352-A) กล่าวว่า การสอนโดยวิธีให้เพื่อนช่วยสอนเป็นการสอนที่คิดค้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสอนกันเอง วิธีการสอนดังกล่าวมีรากฐานมาจากแนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics)

แอน ซี แคนด์เลอร์ (Ann. C. Candler 1981:381) กล่าวว่า การสอนแบบให้เพื่อนช่วยสอนเป็นยุทธวิธีที่ครูพยายามเข้าถึงความต้องการของนักเรียนแต่ละคน เป็นวิธีการที่ยืดหยุ่นและทำให้ครูไม่ต้องพะวงกับนักเรียนที่เรียนช้ากว่าผู้อื่น แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าจะใช้ได้โดยไม่มี การวางแผนล่วงหน้า สิ่งที่ครูควรคำนึงถึง คือ การเลือกนักเรียนผู้สอน นักเรียนผู้เรียนและให้นักเรียนผู้สอนเข้าใจบทบาทของตนอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการสอนโดยวิธีให้เพื่อนช่วยสอน

การสอนโดยวิธีให้เพื่อนช่วยสอนเป็นการเรียนรู้แบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้เรียนทุกคนเป็นผู้มีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนวิธีนี้โดยสรุปมีดังนี้

1. เพื่อให้การเรียนการสอนมีลักษณะเป็นไปเพื่อการสื่อสารมากกว่าการสอนแบบเดิม ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นกันเอง ทำให้เกิดการปะทะสัมพันธ์มากขึ้น ทำให้นักเรียนทุกคนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างทั่วถึง (M.A.A. Celani 1979:197)

2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในหลายสถานะ แทนที่นักเรียนจะเรียนรู้จากครูคนเดียว ก็ได้เรียนรู้จากแหล่งอื่นด้วย เช่น จากเพื่อนด้วยตนเอง หรือจากอุปกรณ์การสอนที่นำมาใช้ในชั้นเรียน (Young 1972:630)

3. เพื่อสร้างแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่มีความกังวลในเรื่องข้อบกพร่องของตนเมื่อประกอบกิจกรรมทางภาษา จากการสนทนากับเพื่อนในวัยเดียวกันอาจทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น เพราะใช้ภาษาระดับเดียวกันและมีปัญหาในการเรียนที่คล้ายคลึงกัน เมื่อนักเรียนผู้เรียนกล้าที่จะซักถามก็เกิดความมั่นใจว่าตนเองจะเข้าใจบทเรียนได้อย่างแน่นอน ในขณะที่เพื่อนนักเรียนผู้สอนจะรู้สึกภาคภูมิใจ และรู้สึกว่าตนได้รับความสำเร็จในการเรียน ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ นักเรียนจึงเกิดความสนใจที่จะเรียนมากขึ้นอันนำมาสู่ทัศนคติที่ดีในการเรียนในที่สุด (Sivasailam 1973:10)

4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้แม่นยำยิ่งขึ้น นักเรียนผู้สอนจะได้ทบทวนบทเรียนอีกครั้งหนึ่งในขณะทำการสอน ส่วนนักเรียนผู้เรียนก็ได้รับประโยชน์โดยตรงจากนักเรียนผู้สอน เพราะเท่ากับว่ามีแหล่งข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้ทันที โดยเฉพาะในลักษณะของการสอนแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (เพ็ญสุข ภูตระกูล 2528:43)

5. เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของครู แทนที่ครูจะต้องสอนและฝึกนักเรียนทุกคนในชั้น ก็เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา คอยสังเกตและแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งทำให้การเรียนการสอนของนักเรียนเข้าถึงนักเรียนส่วนใหญ่มากยิ่งขึ้น (Statman 1982:124)

6. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนงานเป็นหมู่คณะ ให้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และทำงานอย่างมีระเบียบวินัย นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนเล็งเห็นถึงคุณค่าของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (ปรีชา วิเทศวิทยานุศาสตร์ 2524:44-45)

วิธีการสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอน

จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมความรู้จากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ จากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น สตีวอร์ท คัมเบิลยู เอชลี และ สตีเฟน ซี ลาร์เซน (Stewart W. Ehly and Stephen C. Larsen 1976:475-480) เมลาแรญโญ (Melaragno. 1976:31-40) อุทัย เพชรช่วย (2528:18-20) พอสรูปวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนได้ดังนี้

วิธีการสอนแบบให้เพื่อนช่วยสอนนั้น อาจนำมาใช้ในชั้นเรียนตามปกติหรือชั้นเรียนที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ นอกจากจะให้นักเรียนเรียนรู้จากเพื่อนในวัยเดียวกันแล้ว (Peer Tutoring) ก็อาจจัดชั้นเรียนใหม่โดยให้นักเรียนผู้สอนมีคุณวุฒิหรือวัยวุฒิสูงกว่านักเรียนผู้เรียน (Cross-Age Tutoring) นอกจากนี้ครูอาจใช้วิธีการสอนดังกล่าวสอนเนื้อหาแต่ละรายวิชาตามปกติ หรือ

นำไปดัดแปลงใช้กับการสอนทบทวน ตลอดจนการสอนซ่อมเสริมได้ตามความเหมาะสม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีนี้ ทำให้หลายลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น การทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนด การฝึกฝนการอ่าน การเล่นเกมที่มีจุดประสงค์ทางด้านวิชาการ ตลอดจนการสัมมนาในกลุ่มย่อย เป็นต้น

วิธีการง่าย ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในระบบนี้คือ การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เช่น แบ่งเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน หรือในบางโอกาสก็จัดเป็นกลุ่มง่าย ๆ ตามที่นั่งของผู้เรียน ถ้ากิจกรรมการเรียนไม่ยุ่งยากเกินไปนัก หลังจากนั้นครูจะมอบหมายงานให้ผู้เรียนรับผิดชอบ ให้ศึกษาร่วมกัน และจะต้องรายงานผลเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ ต่อชั้นเรียนอีกทีหนึ่ง กิจกรรมที่มอบหมายให้นักเรียนทำนั้น อาจเป็นเรื่องง่าย ๆ ใช้เวลาเพียง 5 นาที เช่น ให้ช่วยกันคิดและเขียนว่าได้เรียนอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่แล้ว ในบางครั้งครูอาจให้อ่านบทอ่านแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปใจความสำคัญ หรือให้เตรียมคำถามเกี่ยวกับบทอ่านที่เพิ่งจะเรียนจบไป ให้แต่ละกลุ่มแต่งประโยคโดยใช้คำที่กำหนดให้ หรืออาจให้คิดกิจกรรมหรือเกมประกอบบทเรียนเป็นพิเศษ ในบางชั้นเรียน ครูอาจจัดให้นักเรียนเรียนและสอนกันเป็นคู่ ๆ หรือจัดเป็นกลุ่ม ซึ่งต้องแล้วแต่ความเหมาะสม

ก่อนดำเนินการเรียนการสอน ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องควรได้พิจารณาและดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

1. กระจายเนื้อหาในรายวิชาที่จะสอนให้เป็นทยอย ๆ แล้วจัดเรียงลำดับตามความเหมาะสม
2. เตรียมแบบฝึกหัดประกอบการเรียน หรือถ้าจัดให้มีการทดสอบประจำบทก็ควรจัดเตรียมแบบทดสอบซึ่งอาจจัดให้มีหลายชุด แต่ให้มีความยากง่ายในระดับเดียวกัน พร้อมกันนี้ควรกำหนดเรื่องการให้คะแนน การตีความจากผลสอบ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการตรวจและอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนผู้ให้การทดสอบในกรณีที่ให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการสอนและทดสอบเองทั้งหมด
3. เตรียมแหล่งข้อมูลให้เพียงพอ เช่น หนังสือคู่มือ หนังสือพิมพ์ วารสาร รวมทั้งอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ เช่น เทปบันทึกเสียง วิหุ ตลอดจนคำเฉลยแบบฝึกหัดแต่ละชุด
4. การเลือกนักเรียนผู้สอน (Tutors) นักเรียนผู้เรียน (Tutees) จัดกลุ่มหรือจัดคู่ระหว่างนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียน และเตรียมนักเรียนผู้สอนให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน

ในการเลือกนักเรียนผู้สอนนั้น ครูอาจเลือกนักเรียนตามระดับความสามารถคือ เลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง และมีความสมัครใจที่จะสอนนักเรียน ผู้เรียนสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ นักเรียนผู้สอนจะต้องมีความประพฤติ ลักษณะนิสัย และอารมณ์เป็นที่ยอมรับของนักเรียนผู้เรียนในกลุ่มของตนด้วย และถ้าเป็นไปได้ นักเรียนผู้สอนควรจะได้เรียนหรือมีความเข้าใจในเรื่องที่จะทำการสอนมาก่อนเพื่อป้องกันการให้ข้อมูลที่ผิดพลาดกับนักเรียนผู้เรียน ส่วนนักเรียนผู้เรียนนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำกว่านักเรียนผู้สอน หรืออาจเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ในบางกรณีนักเรียนผู้เรียนอาจเป็นนักเรียนที่ขาดเรียนหรือมีปัญหาในการเรียนบางเรื่องครูจึงจัดให้มีการเรียนการสอนแบบให้เพื่อนช่วยสอน เพื่อให้นักเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาเหล่านี้ได้รับความรู้เพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ

เมื่อครูคัดเลือกนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียนเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งโดยทั่วไปจะจัดนักเรียนที่เข้ากันได้ดีเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยให้มีอัตราจำนวนนักเรียนผู้สอนต่อนักเรียนผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ส่วนในกรณีที่ครูจัดนักเรียนเรียนเป็นคู่ ๆ ครูควรเลือกนักเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน หรืออายุใกล้เคียงกันเป็นเกณฑ์

ขั้นตอนสุดท้ายที่ครูควรคำนึงถึงคือ การเตรียมนักเรียนผู้สอนให้เข้าใจถึงวิธีการเรียนการสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอน ครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนผู้สอนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ตลอดจนวิธีการเตรียมตัวในการสอน วิธีการในการดำเนินการสอน การแก้ไขปัญหาคำถามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียน และการประเมินนักเรียนผู้เรียนในกลุ่มของตนว่ามีความเข้าใจในบทเรียนมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูควรอธิบายให้นักเรียนผู้สอนทราบถึงหน้าที่ของตนเมื่อการสอนสิ้นสุดลง

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของทั้งครูและนักเรียนในการเรียนการสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอนจะต้องเปลี่ยนแปลงไปกล่าวคือ ครูไม่ได้เป็นผู้ฝึก หรือถ่ายทอดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์แก่นักเรียนทุกคนโดยตรง แต่อาศัยนักเรียนผู้สอนสอนและฝึกให้กับนักเรียนคนอื่น หน้าที่และความรับผิดชอบของครูคือ การเลือกนักเรียนผู้สอน การจัดกลุ่มหรือจัดคู่ของนักเรียน การบันทึกพัฒนาการในการเรียนของนักเรียน เช่น สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชั้นเรียน และที่สำคัญคือครูจะต้องประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จากการทำหน้าที่สอนตลอดเวลา ทำให้มีโอกาที่จะเข้าถึงปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้มากยิ่งขึ้น โดยสังเกตจากการเรียนของแต่ละกลุ่มขณะ

ทำการเรียนการสอน ครูจึงเปลี่ยนหน้าที่จากผู้สอนมาเป็นผู้ช่วย และเป็นแหล่งข้อมูล และเมื่อนักเรียนผู้สอนมีความชำนาญในการสอนเพิ่มมากขึ้น และสามารถนำกลุ่มของตนได้เองแล้ว ครูควรลดบทบาทในการควบคุมดูแล ความเปลี่ยนแปลงนอกจากจะเกิดกับครูแล้วยังเกิดกับนักเรียนอีกด้วย กล่าวคือ นักเรียนจะเปลี่ยนไปจากการเป็นผู้ฟังอย่างเดียว มาเป็นผู้ทำกิจกรรมในการเรียนการสอน เช่น นักเรียนผู้สอนนอกจากจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองแล้ว ก็จะต้องทำหน้าที่สอนนักเรียนคนอื่น ๆ ต้องเตรียมการสอน รวมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง นอกจากนี้ยังต้องรู้วิธีการในการดำเนินการสอน เช่น การย่ำค่าตอบที่ถูกต้อง การแบ่งกลุ่มทำงาน การนำกิจกรรมมาใช้ประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งจะต้องรับผิดชอบในการเสนอผลการเรียนการสอนต่อครูผู้ควบคุมการสอน ซึ่งอาจทำได้โดยการเขียนรายงานหรือพบปะเป็นการส่วนตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลาที่มีอยู่และความเห็นของครูผู้ควบคุมการสอน สำหรับนักเรียนผู้เรียนก็จะต้องร่วมมือในการทำกิจกรรมรวมทั้งซักถามเมื่อมีข้อสงสัย หรือขอให้มีการสอนซ่อมเสริมเมื่อไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถผ่านจุดประสงค์ในการเรียนแต่ละครั้งได้

ผลที่ได้จากการนำเอาวิธีการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอน

แนวความคิดที่เกี่ยวกับวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนนั้น จากหลักฐานที่ค้นพบปรากฏว่าได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในยุคของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในประเทศอังกฤษ จากนั้นทีทของควินติเลียน (Quintilian quoted in Paolitto 1976:216-219) ในหนังสือ อินสติติวติโอ โอราทอเรีย (Institutio Oratoria) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการให้เด็กอ่อนวัยกว่าเรียนบทเรียนจากเด็กรุ่นพี่ และต่อมาในปี ค.ศ. 1530 ทรอทเซนคอฟ (Trotzendorf) ครูชาวเยอรมันได้ใช้วิธีการโดยให้เด็กสูงอายุช่วยสอนเด็กอ่อนวัยกว่า การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวอย่างใหญ่หลวงต่อการให้เพื่อนช่วยสอนเกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมของประเทศอังกฤษในตอนปลายศตวรรษที่ 18 ทั้งนี้เพราะเกิดสภาวะการขาดแคลนครู ในห้องเรียนห้องหนึ่ง ๆ มีนักเรียนเป็นร้อยต่อครูหนึ่งคน หนังสือเรียน วัสดุอุปกรณ์จำกัด แลงคาสเตอร์ (Lancaster 1806:73 quoted in Paolitto 1976:218) จึงได้จัดทีมฝึกเด็กนักเรียนที่มีอายุสูงกว่าไปช่วยสอนและฝึกนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า ในตอนแรก ๆ ก็เป็นการช่วยจัดและฝึกหัดกระเปียบวินัยให้เด็กอ่อนวัยกว่า

ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1820 เบนเลย์ โฟว์ล (William Bentley Fowle 1966:356-357 quoted in Paolitto 1976:218) เริ่มสนใจในประโยชน์และ

ผลพลอยได้ของการให้เพื่อนช่วยสอน โดยเขาได้หันมาสนใจถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ทำให้เขารู้สึกว่าแม่แต่ครูที่มีเวลาพอในการสอนเด็กเป็นการส่วนตัวอย่างทั่วถึงก็ยังคงจะต้องใช้วิธีนี้ เพราะเขาเห็นว่าการให้เพื่อนช่วยสอนมีประโยชน์ในด้านวิชาการต่อเด็กทั้งสองฝ่ายอีกทั้งวิธีการสอน การเรียนเช่นนี้เป็นลักษณะหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เบนจามิน ไรท์ (Benjamin Wright 1960:368 quoted in Paolitto 1976: 218-219) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ช่วยทำให้ให้นักการศึกษาหันมาสนใจการให้เพื่อนช่วยสอนและได้รับความพอใจ นำมาปฏิบัติเพื่อเป็นส่วนประกอบในการฝึกนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับทั้งนี้เนื่องจากเขามีความเชื่อว่าการสอนในท่อนเด็ก ๆ ของเขา จะมีบทบาทที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจของเขาที่จะเข้ามาเป็นครู

เคลเลอร์ (Keller 1968:89) พบว่าการให้นักเรียนที่มีอายุมากกว่าสอนนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า นอกจากจะมีประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านการศึกษาแล้วยังช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางบวกต่อวิชาที่เรียน และการทำข้อสอบของนักเรียนอีกด้วย ทั้งนี้จากความเชื่อของเขาว่า ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเด็กสองคนในด้านวิชาการในช่วงเวลาหนึ่ง จะช่วยให้พฤติกรรมบางอย่าง เช่น ความเบื่อหน่าย การมองโลกในแง่ร้าย หรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ตลอดจนความผิดปกติในด้านอื่น ๆ ในเด็กหญิงหรือเด็กชายจะน้อยลง ทั้งนี้เป็นเพราะผลมาจากการให้ความสนใจเป็นพิเศษ การยอมรับและการกระตุ้นแก่เขาช่วยให้เขาเห็นคุณค่าในตนเอง อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จทางด้านการเรียนของเขาต่อไป อัลเลน และเฟลแมน (Allen and Feldman 1973:1) สรุปผลจากหลักฐานบันทึกของนักเรียนผู้ทำหน้าที่สอนว่า เขาได้รับประโยชน์หลายด้านคือ ความรู้สึกรับผิดชอบ แรงจูงใจและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในด้านบวกต่อโรงเรียนและครู ซึ่งสอดคล้องกับ สิวาไซล์ม (Sivasailam 1973:10) พบว่า ผลเกิดขึ้นในด้านบวกต่อนักเรียนผู้ได้รับการสอนจากเพื่อนเกิดขึ้นอย่างแน่ชัด ทั้งนี้เนื่องจากเขาได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากนักเรียนผู้สอน นอกจากนี้นักเรียนทั้งสองฝ่ายยังใช้ภาษาพูดในระดับเดียวกันยอมก่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะลักษณะของปัญหาเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับปัญหาที่เขาได้ประสบมาด้วยตัวของเขาเอง ทั้งสองฝ่ายจะรู้สึกเป็นอิสระในการซักถามและสำรวจปัญหาต่าง ๆ ทางกรเรียนโดยไม่ต้องเกรงว่าเป็นที่น่าตลกขบขันของใคร ๆ นั้นเป็นเพราะสัมพันธ์ภาพของทั้งสองฝ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างที่มีการเรียนการสอนนั่นเอง และการให้เพื่อนช่วยสอนเปรียบเสมือน

การเล่นเกมที่ไม่มีทางเสียประโยชน์เลยไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน นักเรียนผู้สอนหรือนักเรียนผู้เรียนก็ตาม โดยที่ทุกฝ่ายไม่ต้องสิ้นเปลืองอะไรมากนัก และการกระทำเช่นนี้เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงทั้งภายในห้องเรียนและโรงเรียนโดยรวม

เดวิดสัน (Davidson 1974:102) ได้เขียนบทความว่า ถ้านักเรียนสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เขาเรียนรู้มาให้เพื่อน ๆ ของเขาฟังได้ด้วยภาษาของตนเองแล้วนักเรียนจะเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้งในความรู้ทั้งหมด เพราะว่าการพูดหรืออธิบายถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะทำให้ผู้พูดเข้าใจและเห็นได้อย่างชัดเจนว่า มโนทัศน์ (Concept) ของเรื่องนั้น ๆ คืออะไร ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ย้ง (Young 1972:630) ที่กล่าวว่านักเรียนจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้จากกันและกันมาก การเรียนรู้จากกันและกันของนักเรียนจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดจาสื่อสารกันนั้น สื่อความเข้าใจได้ดีและเหมาะสมกว่าครู

ในประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีโครงการทดลองอิมแพค (IMPACT) ซึ่งใช้ระบบการสอนซ่อมเสริมโดยมีผู้ช่วยสอน แล้วบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ถึงร้อยละ ๗๕ เด็กในโครงการอิมแพคได้พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้ชุดการเรียนเป็นครูและมีครูหรือเพื่อนหรือพ่อแม่ช่วยสอน ปรากฏว่าได้รับผลสำเร็จตามโครงการเป็นอย่างดี จากการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นอกจากครูแล้ว ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนด้วยกันเองก็สามารถเป็นผู้ช่วยสอนได้ ครูควรจะเป็นผู้จัดการในเรื่องสื่อการเรียน วิธีสอน การประเมินผลการเรียนและเป็นผู้ช่วยเหลือประสานงานในกระบวนการช่วยสอน

ความคิดในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การศึกษาโดยตรง และนักเรียนมีบทบาทในการช่วยตนเอง และช่วยเพื่อนได้เริ่มทดลองครั้งแรกที่โรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในลอสแอนเจลิส แคลิฟอร์เนีย นักวิจัย 2 คน ที่รับผิดชอบต่อโครงการซึ่งเริ่มต้นใน ค.ศ. 1968 คือ เมลาแรญโญ (Melaragno) และ นิวมาร์ก (Newmark) โครงการนี้มีชื่อว่า The Tutorial Community Project บทบาทของครูจะเปลี่ยนจากหน้าที่สอนนักเรียนโดยตรงมาเป็นผู้สอนนักเรียนผู้สอน (Tutors) และควบคุมดูแลการสอนของนักเรียนเหล่านี้ให้เป็นไปด้วยดี เด็กเหล่านี้ได้รับการคัดเลือกตามความสมัครใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนทำหน้าที่ช่วยสอนนักเรียน จะได้รับการอบรมในเรื่องที่จะช่วยสอน ศึกษาวัตถุประสงค์ของบทเรียน การวางแผนสอน วิธีสอน การช่วยเหลือในการคุมห้องสอบ และอื่น ๆ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนผู้สอนมีความกระตือรือร้น

เอาจริงเอาจัง มีความภูมิใจ และมีความเฉลียวฉลาดในการฝึกอบรม และการช่วยสอนได้ผลดี ทั้งผู้สอนและผู้เรียน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา 2525:59-60)

แฮม (Ham 1977:6497-6498-A) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการยอมรับตนเองและทักษะเบื้องต้นของเด็กในวัยระดับประถมศึกษาและเพื่อศึกษาว่าถ้าจัดให้มีการสอนในโปรแกรมการเรียนที่ให้เพื่อนช่วยสอน โดยนักเรียนผู้สอนเป็นนักเรียนอาสาสมัครในโรงเรียนประถมศึกษา จะคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 200 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เวลาที่ใช้อาทิตย์ละอย่างน้อย 2 ชั่วโมง ตลอด 5 เดือน ในการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนใช้รูปแบบการสอนที่โรงเรียนได้สร้างไว้แล้ว โดยจะมีการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน ผลจากการศึกษาคือ เด็กชายได้ผลสูงกว่าเด็กหญิง และเด็กผิวดำได้ผลมากกว่าเด็กผิวขาว

เอ็ม เอ เอ เซลานี (M.A.A. Celani 1979:197-199) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำเอาวิธีสอนโดยให้เพื่อนช่วยสอนไปใช้ในการพัฒนาทักษะในการสื่อสารของนักเรียน (Communication Skills) โดยใช้เวลาในการทดลองสอนทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ จากการวิจัยพบว่า การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างนักเรียนผู้สอนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนักเรียนส่วนใหญ่ก็มีความสามารถในการสื่อสารดีขึ้น จากการที่ได้เรียนอย่างใกล้ชิดกับนักเรียนผู้สอนที่มีความสามารถในการพูดดี

ส่วนการนำเอาวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอนในประเทศไทยนั้น นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสนใจกับวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนกันอย่างกว้างขวาง โดยเริ่มตั้งแต่การสัมมนา เรื่อง "การพิจารณาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูไม่ครบชั้น" ตอนหนึ่งในรายงานการสัมมนาในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู และที่ประชุมกลุ่มได้เสนอวิธีแก้ปัญหา โดยการให้นักเรียนที่เก่งกว่าช่วยแนะนำแก่นักเรียนที่อ่อน หรือให้นักเรียนชั้นสูงกว่ามาช่วย (กรมวิชาการ 2516:23) วิธีการให้เพื่อนช่วยสอนนั้นนอกจากจะช่วยในเรื่องเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแล้ว ยังเป็นวิธีที่ช่วยทำให้การเรียนการสอนดีขึ้น ดังที่ ดร. ก่อ สวัสดิพานิชย์ ได้กล่าวถึงปัญหาการศึกษาและแนวโน้มทางการศึกษาว่ามีมากและได้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ โรงเรียนควรจะต้องหาวิธีต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้การเรียนการสอนดียิ่งขึ้น และได้เสนอวิธีหนึ่งคือ การให้นักเรียนช่วยสอนโดยเรียกว่า "วิธีให้นักเรียนสอนนักเรียน" ซึ่งได้ เสนอให้แต่ละโรงเรียนทดลองนำวิธีการนี้ไปใช้ (สมบัติ ชูชีพชัย 2516:45)

วรรณ ดวงชัยปิติ (2520:23) ได้กล่าวถึงวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนว่า เป็นลักษณะหนึ่งในวิธีการเรียนเป็นคณะ (Team Learning) คือในด้านบทบาทของนักเรียน เด็กที่เรียนเก่งมีหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน

ในเรื่องวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนนี้ ผุสดี กุญอินทร์ (2522:12-14) ได้กล่าวว่าความคิดในการให้นักเรียนช่วยสอน (Pupil Tutoring) มีมานานแล้ว และนักการศึกษาก็ได้ให้ความสนใจในด้านที่จะให้นักเรียนช่วยสอนเพื่อนกันเอง โดยเกี่ยวเนื่องกับปัญหาสองประการคือ จะทำอย่างไรกับเด็กโตที่เริ่มไม่สนใจต่อการเรียน และจะหาวิธีใดที่จะให้การสอนรายบุคคลได้ผลดีที่สุด นักการศึกษาคิดว่าวิธีการให้นักเรียนช่วยกันสอนจะทำให้เด็กที่เบื่อกับการเรียนเกิดความสนใจขึ้นมาอีก เพราะได้มีความรับผิดชอบมากขึ้น จากความคิดนี้ก็ได้มีโครงการที่มุ่งให้นักเรียนมัธยมศึกษาช่วยสอนให้นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยที่ความต้องการให้นักเรียนมัธยมได้ประโยชน์ทางสังคมและอารมณ์จากการที่ได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น โครงการ Youth Tutoring : Youth Program และ Cross-Age Helping Program เป็นต้น

ผลจากการใช้วิธีการให้เพื่อนช่วยสอนในโครงการสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการให้เพื่อนช่วยสอนสามารถใช้ได้หลายวิชา แต่เดิมมีโครงการต่าง ๆ ที่ใช้วิธีการนี้มักทำในวิชาการอ่าน แต่ในคอนหลังก็ได้ครอบคลุมวิชาอื่นด้วย เช่น คณิตศาสตร์และการสอนภาษาต่างประเทศ
  2. สิ่งที่น่าเรียนได้เรียนรู้จากการช่วยเหลือกันมีมาก และโครงการให้เด็กช่วยสอนอย่างมีระบบ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าโครงการที่ไม่ค่อยมีระบบ
  3. นักเรียนที่ร่วมในโครงการ ทั้งนักเรียนผู้เรียนและนักเรียนผู้สอน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี นักเรียนชื่นชมกับระบบการช่วยสอนนี้ และมีความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน
- ระบบการใช้นักเรียนช่วยสอนจัดทำได้ไม่ยากนัก เมื่อเทียบกับวัตรกรรมอื่น ๆ โดยเฉพาะในการที่จะจัดระบบให้นักเรียนช่วยสอนมีข้อที่ควรพิจารณาดังนี้
1. การสนองความต้องการของผู้เรียน ระบบช่วยสอนใช้ได้ผลในการเพิ่มพูนความสามารถทางวิชาการ
  2. วิธีการช่วยสอนภายในชั้นที่ผ่านมาได้มุ่งที่นักเรียนชั้นสูง ๆ สอนนักเรียนชั้นต่ำ ๆ ยังไม่ได้มีความสนใจจริงจังที่จะให้นักเรียนในชั้นเดียวกันสอนกันเองและยังไม่มีผู้ทำรูปแบบและแนวปฏิบัติไว้ จึงควรจัดทำรูปแบบการช่วยสอนในหมู่เพื่อนนักเรียนให้มีระบบ

3. ขยายการใช้วิธีการให้เพื่อนช่วยสอน การให้นักเรียนช่วยสอนมักใช้กับนักเรียนเป็นจำนวนน้อยมาก โดยผู้ได้รับความช่วยเหลือคือนักเรียนอ่อน วิธีการให้นักเรียนช่วยสอนควรนำไปใช้กับนักเรียนทั่วไปด้วย โดยให้เป็นวิธีการหลักอย่างหนึ่งในห้อง

4. ใช้วิธีช่วยสอนกับนักเรียนหลาย ๆ กลุ่ม จากการใช้วิธีการช่วยสอนที่ผ่านมาได้ทำกับนักเรียนที่ยากจน หรือคนกลุ่มน้อยเป็นส่วนใหญ่ ควรใช้วิธีการนี้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

5. การวิเคราะห์ผลที่ได้รับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่าย เชื่อกันว่าวิธีการนี้เป็นวิธีที่ประหยัดมากสำหรับการสอนเป็นรายบุคคล แต่ยังไม่มีการวัดที่เป็นระบบ ถ้ามีผลการศึกษาที่ได้รับเทียบค่าใช้จ่ายโดยเปรียบเทียบวิธีการสอนในห้องเรียนตามปกติโดยให้นักเรียนช่วยสอนกับวิธีอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอนเป็นรายบุคคลก็จะทำให้ตัดสินใจได้ว่าจะใช้วิธีการใด

6. การสนองความต้องการของครูในโรงเรียน ความกระตือรือร้นที่จะให้นักเรียนช่วยสอนมาจากผู้ที่สนใจศึกษาหาวิธีการมากกว่าที่จะมาจากครูและผู้บริหารโรงเรียน จึงต้องหาวิธีการที่จะให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนสนใจและสนับสนุนโดยอาจจัดกิจกรรมให้ครูและผู้บริหารรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

แนวคิดในการนำเด็กเก่งมาสอนเด็กอ่อน ได้มีผู้นำไปใช้สอนในโรงเรียนบ้าง จากการที่ วัลภา สิงหธรรม ได้ให้สัมภาษณ์ ทรงสถิต (อ้างถึงใน ทรงสถิต กิตติคุณวัจนะ 2522:5) ว่าได้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนคาราคาม ในโครงการ "กลุ่มเก่งแนะนำกลุ่มอ่อน" ใช้อัตราส่วนผู้เรียนต่อผู้สอน 1:1 วิชาที่ใช้สอนเป็นวิชาทักษะ เช่น คณิตศาสตร์และภาษาไทย ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงชันน่าพอใจ และจากการที่ สวัสดิ์ จงกล ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบได้ให้สัมภาษณ์ ช่อแก้ว (อ้างถึงใน ช่อแก้ว โภคสุภัทร์ 2525:8-9) ถึงการที่ได้เคยสังเกตวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ว่า การให้นักเรียนช่วยสอนจะมีสองแบบคือ เด็กเก่งสอนเด็กอ่อน และเด็กที่เรียนชั้นสูงสอนเด็กชั้นเล็ก ซึ่งวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนนี้ ใช้สอนได้กับทุกวิชา และมีประโยชน์ต่อวงการศึกษามาก ในด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายที่จะต้องการครูมาเพิ่ม ได้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ส่งเสริมเด็กเรียนเก่ง ช่วยเด็กเรียนอ่อนและส่งเสริมความเป็นผู้นำและความสามารถเฉพาะตัว ให้เด็กได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนนั้นมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าหลายท่าน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ทรงสถิต กิตติคุณวัจนะ (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการให้นักเรียนสอนกันเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดบวรเมณฑล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2521 จำนวน 84 คน โดยใช้เวลาในการทดลองสอน 1 ภาคการศึกษาโดยสอน วิชาภาษาอังกฤษ และอัตราส่วนระหว่างนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียน เท่ากับ 1:2 และหลังจากการทดลองสอนสิ้นสุดลงให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองสอนมาเปรียบเทียบโดยใช้ t-test จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนของนักเรียนที่เรียนโดยให้เพื่อนช่วยสอนสูงกว่าคะแนนของนักเรียนที่เรียนตามปกติ

ปรีชา วิเทศวิทยานุศาสตร์ (2524:42) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมทักษะการอ่าน 2 ด้วยชุดการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนเป็นกลุ่มโดยครูเป็นผู้ดำเนินการ นักเรียนผู้ช่วยสอนเป็นผู้ดำเนินการ และนักเรียนผู้ช่วยสอนและครูเป็นผู้ดำเนินการ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนอุตรดิตถ์ครุณี จำนวน 90 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีนักเรียน 30 คน ใช้อัตราส่วนนักเรียนผู้ช่วยสอนต่อนักเรียนผู้เรียนเท่ากับ 1:5 ทุกกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มทดลองที่หนึ่งสอนโดยนักเรียนผู้ช่วยสอน กลุ่มที่สองสอนโดยนักเรียนผู้ช่วยสอนกับครู กลุ่มที่สามสอนโดยครู ทุกกลุ่มเรียนด้วยชุดการเรียนเดียวกันจำนวน 10 ชุด ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

ช่อแก้ว โภคสุพัทธ์ (2525:27-28) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาหลักภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนโดยวิธีการให้นักเรียนสอนกันเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 66 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มทดลอง กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 33 คน สอนโดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 33 คน สอนโดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ทั้ง 2 กลุ่มทดลองมีนักเรียนผู้สอนกลุ่มละ 11 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างนักเรียนผู้สอนต่อนักเรียนผู้เรียนเท่ากับ 1:3 ทั้ง 2 กลุ่มทดลองเรียนเนื้อหาเดียวกัน หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นลงให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนที่สอนโดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และกลุ่มที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางให้ผลไม่แตกต่างกัน

สุกัญ เทียนทอง (2527:56-57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซ่อมเสริมคณิตศาสตร์เรื่องทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยครู กลุ่มเพื่อน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านลำควน ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 64 คน แยกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับความช่วยเหลือจากครู กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 8 คน อัตราส่วนระหว่างนักเรียนผู้สอนต่อนักเรียนผู้เรียนเท่ากับ 1:2 กลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับความช่วยเหลือด้วยวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุมที่สอนตามปกติ ทั้ง 4 กลุ่มเรียนเรื่องทศนิยม และทำแบบฝึกหัดทั้งหมด 12 ฉบับ หลังจากการทดลองเสร็จจึงส่งให้นักเรียนทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วนำคะแนนมาทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) ผลปรากฏว่า การสอนซ่อมเสริมจากกลุ่มเพื่อน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการสอนโดยครูให้ผลไม่แตกต่างกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของกลุ่มเพื่อนที่ทำหน้าที่สอนหลังจากสิ้นสุดการสอน สูงกว่าก่อนดำเนินการสอน

อุทัย เพชรช่วย (2527:34-36) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การทดลองคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยให้กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และปานกลางเป็นผู้สอน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนพิบูลย์ จำนวน 48 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสอน กลุ่มทดลองที่ 2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางสอน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม ครูประจำวิชาสอน กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีนักเรียนผู้สอนกลุ่มละ 8 คน อัตราส่วนนักเรียนผู้สอนต่อนักเรียนผู้เรียนเท่ากับ 1:2 ทั้ง 3 กลุ่มจะได้รับการสอนตามคู่มือการสอน เรื่องเศษส่วนจำนวน 12 บท ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ หลังจากการทดลองเสร็จจึงส่งให้นักเรียนทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามวัดทัศนคติและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่สอนโดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่สอนโดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่สอนโดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ

สอนโดยครู ให้ผลไม่แตกต่างกัน

เพ็ญสุข ภูตระกูล (2528:28-30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยให้เพื่อนช่วยสอน กับที่เรียนด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนราชดำริ ภาคต้น ปีการศึกษา 2527 จำนวน 72 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 36 คน โดยกลุ่มที่ 1 เรียนโดยวิธีให้เพื่อนช่วยสอน อัตรานักเรียนผู้สอนต่อนักเรียนผู้เรียนเท่ากับ 1:1 กลุ่มที่ 2 เรียนโดยศึกษาด้วยตนเอง ทั้ง 2 กลุ่มประกอบด้วยนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อนคละกัน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ โดยใช้แผนการสอน 2 ชุด ที่มีเนื้อหาเดียวกัน หลังจากการทดลองเสร็จจึงส่งให้นักเรียนทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น แล้วจึงนำคะแนนที่ได้จากการสอบทั้ง 2 กลุ่มมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการให้เพื่อนช่วยสอนที่ได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมมานี้สรุปได้ว่า การให้เพื่อนช่วยสอนส่วนใหญ่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น วิธีการให้เพื่อนช่วยสอนมีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนในด้านการศึกษาและด้านสังคม การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ค้นพบอีกว่า การให้นักเรียนเก่งหนึ่งคนสอนและฝึกกิจกรรมให้นักเรียนอ่อนหนึ่งคนกับการให้นักเรียนเก่งหนึ่งคนสอนและฝึกกิจกรรมให้นักเรียนอ่อนหลายคนนั้น วิธีไหนจะให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากัน

